

Naam: Mart Baeten

Richting: Sociale en culturele agogiek, optie sociale agogiek

Titel verhandeling:

Mensen zonder wettig verblijf en hun toegang tot gezondheidszorg in Brussel. Een verkennend onderzoek naar de gevolgde trajecten en ervaren knelpunten anno 2006.

Promotor: Prof. Dr. Fred Louckx

Samenvatting:

In deze verhandeling onderzoeken we de toegankelijkheid van de gezondheidszorg in Brussel voor mensen zonder wettig verblijf. Daarbij verkennen we in het bijzonder de trajecten die mensen zonder papieren volgen om toegang tot medische zorgen te krijgen en brengen we de knelpunten in kaart die de toegankelijkheid voor mensen zonder wettig verblijf anno 2006 kunnen belemmeren. Wat betreft de trajecten proberen we vooreerst in kaart te brengen naar welke hulpverleningsinstellingen mensen zonder papieren gaan in Brussel en waarom. Vervolgens gaan we na welke strategieën ze hanteren om hun toegang tot gezondheidszorg te realiseren. Ook schetsen we een beeld van de groep mensen zonder wettig verblijf die consulteren.

Het Belgische gezondheidszorgsysteem scoort op wereldvlak vrij goed. Toch glippen een aantal categorieën, waaronder mensen zonder papieren, nog steeds door de mazen van het net. Het recht op gezondheidszorg is echter een basisrecht. In België wordt het recht op gezondheidszorg voor mensen zonder wettig verblijf geregeld door het KB van 12 december 1996 betreffende de 'Dringende Medische Hulp' (DMH). Toch stelt men vast dat dat recht niet altijd in de praktijk wordt omgezet.

Uitgaande van eerdere bevindingen in de literatuur bevroegen we 16 eerstelijnsdiensten in Brussel en 1 expertorganisatie aan de hand van kwalitatieve semi-gestructureerde diepte-interviews. Uit de analyses van onze onderzoeksresultaten kunnen we besluiten dat er op vlak van toegankelijkheid tot de gezondheidszorg in Brussel voor mensen zonder papieren anno 2006 nog niet veel is verbeterd. Verder doen mensen zonder papieren, naast de DMH, ook beroep op informele strategieën en wordt er vooral bij laagdrempelige eerstelijnsdiensten geconsulteerd. Het patiëntenpubliek is gevarieerd, maar niet iedereen wordt bereikt. Het klachtenpatroon is gelijkaardig aan dat van mensen mét papieren, maar toch zijn er enkele specifieke kenmerken te bemerken.

Belangrijke aanbevelingen voor praktijk en beleid zijn een harmonisering van de werking van de verschillende OCMW's, een vereenvoudiging van de procedure, een ruimere verspreiding van informatie bij alle actoren, een uitklaring van het begrip 'dringend', een verlenging van de 45-dagentermijn, toegang tot alle medische verstrekkingen en het openstellen van de ziekteverzekering.